

Zhrnutie expertných panelov k službám vo verejnom záujme

1. Expertný panel – 26.1.2023

Na prvom expertnom paneli bola predstavená **téma služby vo verejnom záujme (SVZ)**. Požiadavka venovať sa tejto téme vychádza jednak zo **strany sektora mimovládnych neziskových organizácií** ako neverejných poskytovateľov všeobecne prospešných služieb, ale aj z výsledkov **analýzy**, ktorá bola zameraná na poskytovanie týchto služieb verejnou správou a MNO. Medzi hlavné problémy patrí financovanie, predovšetkým jeho viazanosť na **ročný rozpočet**, čo znemožňuje **kontinuitu** ich poskytovania, **náročné administratívne procesy pri verejnom obstarávaní a dotačných schémach**, **nerovnaké postavenie verejných a neverejných poskytovateľov** pri sociálnych službách z dôvodu nespravodlivého nastavenia výpočtu normatívu. Ďalším problémom v slovenskej legislatíve je **nejednoznačné vymedzenie pojmov** a nejednotná miera detailu definovania služieb, ktoré majú jednotlivé rezorty vo svojej kompetencii.

Cieľom celého expertného panelu bolo na základe odbornej diskusie **pripraviť legislatívny zámer postavený na odborných (informovaných) odporúčaní odborníkov**. Legislatívny zámer zadefinuje relevantné pojmy, princípy či mechanizmy, ktoré sú nevyhnutným predpokladom **pre zlepšenie podmienok pri poskytovaní služieb vo verejnom záujme** neverejnými poskytovateľmi, **pri zachovaní zdravej konkurencie**.

2. Expertný panel – 16.2.2023

Témou druhého expertného panelu bolo definovanie pojmov pri tvorbe legislatívneho zámeru. Z analýzy slovenskej legislatívy vyplynulo používanie pojmov **všeobecne prospešné služby**, podľa **zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách**, v ktorom je uvedených 9 oblastí všeobecne prospešných služieb. Vzhľadom na to, že v uvedenej citácii ide o demonštratívny výpočet činností, je možné daný zoznam rozšíriť a špecifikovať tak potrebné oblasti, v ktorých sa všeobecne prospešné služby zabezpečujú. Ďalším pojmom sú **služby vo verejnom záujme**, ktoré sú definovaným konceptom a ide o pomerne širokú právnu definíciu. Definície sa vyskytujú čiastkovo v konkrétnych právnych predpisoch napr. zákon č. 95/2019 Z. z. o informačných technológiách vo verejnej správe. Pod službou vo verejnom záujme sa tu rozumie **výkon právomocí, práv a povinností orgánu riadenia, ktorej rozsah ustanovuje osobitný predpis**, pričom spôsob jej výkonu osobitný predpis neustanovuje. Koncept služieb vo verejnom záujme má dvojaký rozmer - vzťahuje sa na orgány poskytujúce služby, ako aj na služby vo verejnom záujme, ktoré poskytujú/zabezpečujú.

Na základe uvedených náležitostí a jednohlasným súhlasom účastníkov panelu používať len jeden pojem, sme prišli k rozhodnutiu používať termín služby vo verejnom záujme, keďže zahŕňa širšie spektrum služieb a predstavuje strešné pomenovanie pre služby, ktoré sú poskytované vo verejnom záujme.

Ďalšou témou druhého panelu bol **výber služieb vo verejnom záujme**. Tento výber bude realizovať každý rezort samostatne. **Na základe princípov a výberových kritérií** si zostaví databázu služieb a následne sa rozhodne pre vhodný mechanizmus financovania týchto služieb. K výberu služieb bude slúžiť **Metodika výberu služieb vo verejnom záujme**, ktorá bude **prílohou legislatívneho zámeru**.

3. Expertný panel – 16.3.2023

Tretí expertný panel sa venoval **výberu subjektov pre poskytovanie služieb vo verejnom záujme**. Prostredie, ktoré sa plánuje vytvoriť k realizácii výkonu služieb vo verejnom záujme inými osobami ako štátom, by nemalo brániť vstupu žiadnym subjektom, ktoré splnia určené podmienky na výkon konkrétnej služby vo verejnom záujme. **Prostredie bude otvorené pre všetky právne formy poskytovateľov**.

Výber subjektov bude realizovaný na **dvoch úrovniach**. **Prvou je vytvorenie Zoznamu poskytovateľov služieb vo verejnom záujme**, ktorého súčasťou sa subjekt stane po podaní žiadosti a splnení vopred stanovených všeobecných a osobitných podmienok podľa zadania konkrétneho orgánu verejnej moci. **Druhá úroveň predstavuje už výber úspešných uchádzačov o poskytovanie služby vo verejnom záujme**. V tomto štádiu príslušná autorita **vyberie konkrétne subjekty zo skupiny uchádzačov** ako úspešných uchádzačov, teda tých, ktorí splnili zadané podmienky ako aj príslušné hodnotiace kritériá posudzované napr. komisiou. V tomto štádiu budú dôležité stanovené kritériá výberu uchádzačov, podľa ktorých vybraná autorita vyhodnotí, kto sa stane úspešným uchádzačom a **uzavrie s ním zmluvu**.

Cieľom v príprave legislatívneho zámeru nie je pridávať ďalšie, nové stupne overovania pre osoby so záujmom o výkon SVZ či vytváranie nových náročných registrov, ktoré by vyžadovali tak technické ako aj finančné riešenia. Subjekty by sa v prvom kroku museli registrovať do osobitného registra, museli by splniť zadané podmienky vstupu do registra. Pri registrácii by sa vyžadovalo najmä splnenie základných podmienok, ako aj nižšia úroveň osobitných podmienok, aby bolo zrejmé aké služby/činnosti je daný subjekt schopný poskytovať. Výsledkom tohto konania by bolo len zaregistrovanie subjektu a jeho určitá „akreditácia“. **Registrácia a akreditácia by nezakladala nárok na finančné plnenia**. Zároveň by sa mohla periodicky obnovovať. Pri aktuálnej potrebe výberu na plnenie SVZ by tak mohlo dôjsť priamo k osloveniu registrovanej skupiny subjektov; subjekty by taktiež pri záujme o poskytovanie SVZ nemuseli už preukazovať splnenie podmienok v registri zapísaných, ale len podmienok potrebných pre konkrétnu službu v danom čase. Riešenie by následne zrýchliło proces výberu poskytovateľa ako aj tok finančných prostriedkov a samotnú implementáciu / začatie poskytovania služby.

4. Expertný panel – 27.4.2023

V štvrtom expertom paneli sme sa venovali **formám financovania služieb vo verejnom záujme**. Boli predstavené dostupné mechanizmy financovania v priestore slovenskej legislatívy. V príprave modelu financovania služieb vo verejnom záujme pracujeme s formou osobitného „príspevku“, ktorý poskytuje dostatočnú variabilitu a flexibilitu pri nastavení potrieb financovania služieb vo verejnom záujme; **jeho využitie nie je viazané na ročnú bázu použitia a vyúčtovania ako pri dotáciách**. Forma príspevkov je využívaná aj v iných oblastiach (napr. šport), kedy žiadosti o príspevok po splnení zadaných podmienok **vyhodnocuje určená komisia** a príspevok sa následne poskytuje **na základe zmluvy alebo rozhodnutia**.

Poskytovanie príspevku pre služby vo verejnom záujme bude viazané na nasledovné princípy: **hospodárnosť, efektívnosť, účinnosť, účelnosť, racionálnosť a udržateľnosť**. Účastníci panelu doplnili aj potrebu spĺňania **KPI kritérií**.

Konkrétne metódy merania a ukazovatele budú spracované v samostatnej príručke, okrem vyššie uvedených bodov je ambíciou dosiahnuť, aby verejná správa poznala cenu služieb, vedela monitorovať a vyhodnotiť kvalitu a pod.

Kontrola poskytovania služieb vo verejnom záujme bude **základnými zákonmi**, konkrétne zákon č. 357/2015 Z. z. **o finančnej kontrole a audite** v platnom znení, zákon č. 523/2004 Z. z. **o rozpočtových pravidlách verejnej správy**.

Ďalším kontrolným mechanizmom by mohlo byť aj zriadenie **transparentného účtu** pre prijímateľa príspevku na služby vo verejnom záujme. Účastníci panelu poukázali na to, či tento inštitút nebude ma viac negatív ako pozitívnych benefitov. **Zriadenie účtu preto nie je považované za nevyhnutné**.

5. Expertný panel – 18.5.2023

Na poslednom piatom expertnom paneli bol predstavený návrh legislatívneho zámeru k službám vo verejnom záujme, ktorý bol panelistom zaslaný vopred. K návrhu legislatívneho zámeru boli vznesené pripomienky administratívno-technického a obsahového charakteru. Všetky pripomienky boli prijateľné a boli zapracované do návrhu legislatívneho zámeru.